

Lehtësi fiskale për biznesin e vogël

Programi qeverisës

2021-2025

Lehtësi fiskale për biznesin e vogël

2021 - 2025

- A. Analiza dhe struktura e programit deri në 2025
- B. Burimet për kuadrin rregullator dhe përputhja me strategjinë dhe gjykatat
- C. Performanca fiskale dhe krahasimi i kapaciteteve fiskale me kostot
- D. Ndikimi i programit për mbështetje të bizneseve të vogla
- E. Vlerësimi i efektit të programit "Biznesi i Vogël do t'i ketë taksat dhe TVSH-në zero deri në vitin 2029"
- F. Niveli i përmbushjes së programit

PËRGATITJA DHE SHPËRNDARJA

Raport progresi

Vlerësimi i programit të qeverisë 2021-2025 dhe eficientia e menaxhimit të kostove:

1200 ditë qeverisje

Evaluation of the government program 2021-2025 and cost management efficiency:

1200 days of governance

www.polifakt.al

www.altax.al

info@altax.al

Janar 2025

Tirana, Shqipëri

Polifakt.al është një platformë e pavarur dhe e besueshme për monitorimin e realizueshmërisë së premtimeve politike. Ajo ofron analiza të detajuara mbi zbatueshmërinë financiare të angazhimeve elektorale, duke i krahasuar ato me performancën reale të qeverisë dhe alokimet dhe kufizimet buxhetore.

Pikat kyçe të Polifakt.al në vlerësimin e përmbushjes

Monitorimi i premtimeve zgjedhore dhe programeve qeverisëse

[Polifakt.al](#) ndjek sistematikisht premtimet e bëra nga liderët politikë, duke vlerësuar:

Realizueshmërinë. A janë premtimet të arritshme brenda kontekstit aktual ekonomik?

Burimet financiare. A janë ndarë burime të mjaftueshme për zbatimin e premtimeve?

Statusi i përmbushjes. Tregon nëse premtimet janë realizuar, pjesërisht realizuar, apo të porealizuara.

Krahasimi me kapacitete fiskale dhe kostot e përmbushjes

Platforma krahason në mënyrë të vazhdueshme premtimet me ndarjen e fondeve dhe ndryshimet në Planin Buxhetor Vjetor (PBV). Kjo ndihmon në identifikimin e:

- ✓ Përputhshmërisë midis premtimeve politike dhe shpenzimeve reale.
- ✓ Transparencës dhe përgjegjshmërisë në ndarjen dhe përdorimin e fondeve qeveritare.

Raportet e progresit

[Polifakt.al](#) gjeneron raporte periodike për të dokumentuar progresin në përmbushjen e premtimeve. Këto raporte përfshijnë:

- Vlerësimin e performancës së ministrive dhe sektorëve përkatës.
- Përditësime mbi shkallën e arritjes së objektivave të qeverisë.

Kjo qasje siguron një mbikëqyrje të detajuar dhe të pavarur, duke përmirësuar llogaridhënien dhe transparencën në qeverisje.

Kushtet e përdorimit të Raportit

Qëllimi dhe përgjegjësia

Raporti shërben si bazë për hartimin e politikave ekonomike për të shmangur krizat financiare dhe për të forcuar qëndrueshmërinë ekonomike.

Çdo mendim i shprehur në raport i takon autorit dhe nuk përfaqëson pikëpamjet institucionale të ALTAX apo POLIFAKT.

Riprodhimi dhe shpërndarja

Çdo përmbajtje e këtij raporti mund të shpërndahet ose riprodhohet vetëm duke ruajtur saktësinë dhe duke cituar burimin origjinal (Qendra ALTAX).

Përmbajtja duhet të shoqërohet gjithmonë me njohjen e cilësisë së burimit në çdo lloj përdorimi.

Kushtet për përdoruesit

Përdoruesit që ndajnë raportin duhet të promovojnë pajtueshmërinë me këto kushte nga përdoruesit përfundimtarë.

Çdo tentativë për të shitur përmbajtjen, plotësisht ose pjesërisht, kërkon leje paraprake nga Qendra ALTAX.

Kufizime të përdorimit

Raporti mund të përdoret vetëm për qëllime jo-fitimprurëse.

Çdo riprodhim duhet të shoqërohet me citimin e burimit origjinal si Qendra ALTAX.

Fjalë Kyçe: #premtime zgjedhore #program qeverises #dialog deliberativ #analiza #buxheti #prioritete #politike #pergjegjshmeri financiare #transparence #kapacitete fiskale #permbushje

Kodi JEL: D72, E62, H50, P11

© Të gjitha të drejtat e rezervuara nga **Qendra ALTAX**.

Konsiderata

(Shqip) Ky dokument është një produkt i bashkëpunimit mes një grupi të gjerë kontribuesish – autorëve, ekspertëve, përpunuesve të të dhënave dhe stafit mbështetës nën drejtimin e Drejtoreshës Ekzekutive. Lexuesit dhe ndjekësit janë një komponent kyç për vijimësinë e punës.

ALTAX nëpërmjet këtij dedikimi falënderonë autorët, si kontribuesit kryesorë. Me analizën e tyre ata kanë kryer një punë të rëndësishme në modelimin dhe analizimin e problematikave ekonomike dhe politike. Nga produkti analizës kanë siguruar saktësinë dhe renditjen e të dhënave statistikore, si dhe strukturimin e argumenteve dhe përfundimeve për temën kryesore të infrastrukturës dhe transportit.

Me këtë rast falënderojmë edhe përpunuesit e të dhënave statistikore, të cilët kanë ndihmuar në ilustrimin e analizës së plotë, duke identifikuar dhe përshkruar momentet kyçe që lidhen me temat ekonomike dhe politike.

Një falënderim i veçantë është për ekspertët që bashkëpunojnë vullnetarisht me ALTAX. Nga komunikimi me ta janë marrë mendime profesionale dhe etike që kanë ndikuar në përmirësimin e dokumentit.

Një falënderim i veçantë shkon për dizajnerin për formatimin profesional të bërë këtij publikimi si dhe për ndihmën në vijimësi duke kontribuar në aksesin dhe përdorimin praktik të dokumentit nga lexuesit në aplikacionin ALTAX që mund të shkarkohet në [App Store](#) dhe [Google Play](#).

Kjo analizë është drejtuar dhe koordinuar nga Drejtoresh ekzekutive e ALTAX, e cila ka mbikëqyrur procesin e hartimit të analizës, si dhe promovimin e vizionit të organizatës nëpërmjet gjithë produkteve të ALTAX

Falënderimi i ALTAX drejtohet edhe për lexuesit dhe ndjekësit. Ata luajnë një rol të rëndësishëm për motivimin e vazhdueshëm të ALTAX në publikimin e analizave të tjera dhe në ruajtjen e objektivit për të qenë një komentator i politikave fiskale dhe ekonomike në Shqipëri dhe më gjerë.

Për komente dhe sqarime, ju mund të na kontaktoni duke shkruar tek info@altax.com

Acknowledgement

(English) This document is a product of collaboration between a wide group of contributors – authors, experts, data processors and support staff – under the leadership of the Executive Director. Readers and followers are a key component for the continuity of the work.

ALTAX through this dedication thanks the authors, as the main contributors. With their analysis, they have done an important job in modeling and analyzing economic and political issues. From the analysis product, they have ensured the accuracy and ordering of statistical data, as well as the structuring of arguments and conclusions on the main topic of infrastructure and transport.

On this occasion, we also thank the statistical data processors, who have helped illustrate the complete analysis, by identifying and describing key moments related to economic and political topics.

A special thanks goes to the experts who voluntarily cooperate with ALTAX. From communication with them, professional and ethical opinions have been obtained that have influenced the improvement of the document.

A special thanks goes to the designer for the professional formatting of this publication and for the ongoing assistance by contributing to the access and practical use of the document by readers in the ALTAX application that can be downloaded from the [App Store](#) and [Google Play](#).

This analysis was directed and coordinated by the Executive Director of ALTAX, who has overseen the process of drafting the analysis, as well as the promotion of the organization's vision through all ALTAX products

ALTAX's thanks are also addressed to its readers and followers. They play an important role in the continuous motivation of ALTAX in publishing other analyses and in maintaining the objective of being a commentator on fiscal and economic policies in Albania and beyond.

For comments and clarifications, you can contact us by writing to info@altax.com

Follow ALTAX and Polifakt on social media, Web and in our App

FISKALISTI

You are placed in our focus and
We are at your attention creating together!

ALTAX - POLIFAKT

We publish and distribute information,
ongoing analysis and studies.

ALTAX

Communicate through social media addresses

ALTAX

Watch our informative and educational videos

ALTAX.AL

Read and download unique analyses and studies

POLIFAKT.AL

Look at how many political promises have been kept.

App Store
Google Play

Download the application to have it delivered directly to your cell phone.

A relationship about the commonalities that unite us in everyday life.

Objektivi - Lehtësi fiskale për biznesin e vogël

Deklaratë. Biznesi i vogël do të përfitojë taksa dhe TVSH të zeruara deri në vitin 2029.

Qëllimi. Mbështetje për zhvillimin e biznesit të vogël dhe krijimin e një mjedisi ekonomik të favorshëm.

Objektivi. Të nxisim aktivitetin ekonomik, të ulim barrën fiskale për bizneset e vogla dhe të stimulojmë rritjen e tyre të qëndrueshme.

Biznesi i vogël do t'i ketë taksat dhe TVSH-në zero deri në vitin 2029

A. Analiza dhe struktura e programit deri në 2025

Për të analizuar dhe strukturuar ecurinë e programit "Biznesi i vogël do t'i ketë taksat dhe TVSH-në zero deri në vitin 2029", mund të ndahet analiza në disa aspekte kyçe që mbulojnë fushat fiskale, ekonomike, sociale, politike, etike dhe ndërkombëtare, si dhe lidhjen me objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm (SDG). Më poshtë është një analizë e thelluar dhe e strukturuar për secilin aspekt.

1. Konteksti Fiskal dhe Ekonomik

Programi synon uljen e barrës tatimore për bizneset e vogla, duke i dhënë mundësinë të paguajnë zero taksa të ardhurash dhe TVSH deri në vitin 2029, për ato me të ardhura nën një kufi të caktuar.

Ky veprim ka si qëllim lehtësimin e administratës fiskale dhe mbështetje për aktivitetet e biznesit të vogël, që shpesh përballen me ngarkesa të mëdha administrative dhe financiare.

Përfitimet Ekonomike

Reduktimi i Shpenzimeve Administrative: Bizneset do të përfitojnë nga zvogëlimi i shpenzimeve për administratën tatimore, duke iu mundësuar që të përqendrohen në prodhim dhe zhvillim.

Lehtësimi i Likuiditetit: Pa taksa dhe TVSH, bizneset do të kenë mundësi të shfrytëzojnë më mirë likuiditetin për investime dhe për mbulimin e shpenzimeve operative.

Rrezik dhe Shtrirje Fiskale

Ulje të të Ardhurave buxhetore: Një shqetësim i mundshëm është ulja e të ardhurave nga TVSH-ja, që është një nga burimet kryesore të të ardhurave për buxhetin shtetëror.

Evazion Fiskal: Eliminimi i TVSH-së mund të krijojë mundësi për evazion fiskal, nëse bizneset nuk raportojnë aktivitetin e tyre të vërtetë.

2. Efekti në Tregun e Punës

Krijimi i Vendeve të Reja të Punës

Nxitja e Ndërmarrësisë: Ky program mund të ndihmojë individët që duan të hapin biznese, duke ulur barrierat financiare dhe administrative.

Krijimi i Mundësive të Reja për Punësim: Rritja e numrit të bizneseve të vogla mund të çojë në mundësi punësimi më të shumta, veçanërisht për ata që janë jashtë tregut të punës.

3. Aspekti i TVSH-së dhe Efekti në Konsum

Përfitimet për Konsumatorët dhe Tregun

Çmimet më të Ulëta: Bizneset do të kenë mundësinë të ofrojnë produkte dhe shërbime më të lira për konsumatorët, duke ulur ndikimin e TVSH-së në çmimet finale.

Përmirësimi i Konkurrencës: Bizneset e vogla, që nuk kanë TVSH, mund të ofrojnë avantazhe konkurruese ndaj konkurrentëve më të mëdhenj, duke rritur konkurrencën në treg.

Rreziku për të Ardhurat Shtetërore

Ky program mund të sjellë uljen e të ardhurave shtetërore nga TVSH, e cila është një burim kyç për financimin e shpenzimeve publike.

4. Konteksti Politik

Mbështetje e Bizneseve të Vogla

Ky program mund të rrisë popullaritetin e qeverisë, veçanërisht në periudhën zgjedhore, duke tërhequr mbështetje nga grupet e interesit që përfitojnë.

Sidoqoftë, mund të përballlet me kritika nga opozita për ndikimin afatgjatë të mundshëm në qëndrueshmërinë fiskale të vendit.

5. Konteksti Social

Ndikimi në Zhvillimin Social dhe Mundësitë Ekonomike

Përfshirja Sociale: Ky program mund të kontribuoni në përfshirjen e grupeve të ndryshme, veçanërisht të rinjve dhe grave, duke mundësuar hyrjen në tregun e punës dhe krijimin e mundësive për ata që janë jashtë tregut të punës.

Reduktimi i Papunësisë: Ndhmon në përmirësimin e kushteve të jetesës dhe mundësitë për punësim, veçanërisht në zona rurale dhe periferike.

6. Aspekti Etik

Barazia dhe Drejtësia

Mund të lindë shqetësimi se a do të përfitojnë vetëm disa grupe të caktuara të biznesit të vogël, duke lënë jashtë disa të tjerë që kanë nevojë për mbështetje, duke çuar në ndjenja të padrejtësisë ose pabarazisë.

Evazoni Fiskal

Një tjetër çështje etike është mundësia që disa biznese të abuzojnë me statusin e biznesit të vogël për të shmangur detyrimet fiskale, duke krijuar një konkurrencë të pandershme dhe duke rritur evazionin fiskal.

7. Vlerësimi Ndërkombëtar dhe Rajonal

Perceptimi nga Partnerët Ndërkombëtarë

Ky program mund të shihet si një masë për të rritur konkurrueshmërinë e Shqipërisë, por mund të kritikohen për rrezikun që paraqet në deficitin fiskal dhe rritjen e borxhit.

8. Lidhja me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG)

SDG 8: Puna e Denjë dhe Rritja Ekonomike. Ky program ndihmon në krijimin e mundësive të reja për punë dhe rritjen ekonomike përmes mbështetjes së bizneseve të vogla.

SDG 10: Reduktimi i Pabarazive. Kjo masë mund të kontribuoni në zvogëlimin e pabarazive sociale dhe ekonomike, duke ofruar mundësi për individët që ndodhen jashtë tregut të punës.

9. Debati mbi Profesionet e Lirë dhe Devijimet nga Programi

Profesionistët e lirë përfitojnë nga ky program, ndonëse ofrojnë shërbime të specializuara që mund të kërkojnë trajtim të ndryshëm, duke çuar në mundësi abuzimi dhe devijim nga qëllimet e programit.

Ky program ka potencialin të ketë ndikime pozitive në mbështetje të bizneseve të vogla, krijimin e mundësive të reja për punësim, dhe nxitjen e zhvillimit ekonomik. Megjithatë, për të ruajtur balancën midis mbështetjes për bizneset dhe stabilitetit fiskal, është e nevojshme që të merren masa të kujdesshme për monitorim, transparencë dhe diversifikimin e burimeve të të ardhurave.

Po ashtu, një vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet profesionistëve të lirë dhe përfshirjes së grupeve të ndryshme sociale për të siguruar drejtësi dhe barazi në shpërndarjen e mbështetjes.

B. Burimet për kuadrin rregullator dhe përputhja me strategjinë dhe gjykatat

Për të strukturuar dhe azhornuar burimet për kuadrin rregullator në lidhje me strategjitë dhe politikat për sektorin deri në 2025 do të shqyrtojmë disa aspekte kyçe dhe zhvillimet legjislativë që ndikojnë në këtë proces.

Po ashtu, do të merremi me ndikimin e vendimit të Gjykatës për anulimin e ligjit të taksimit të profesionistëve të lirë në vitin 2024.

1. Kuadri Rregullator dhe Ligjor

a. Ligji për Taksimin e Profesionistëve të Lirë dhe Modifikimet e Tij:

Ligji aktual dhe ndryshimet e propozuara: Ligji për taksimin e profesionistëve të lirë është një ndër ligjet që ka pasur shumë debate dhe ndryshime për shkak të ndikimit që ka mbi ata që operojnë si individë të pavarur (avokatë, mjekë, arkitektë etj.). Në vitin 2024, Gjykata ka vendosur anulimin e disa pjesëve të ligjit që ishin të diskutueshme, duke përfshirë mënyrën e taksimit dhe kufizimin e deduktuar të shpenzimeve.

Përputhshmëria me ligjet ndërkombëtare: Pjesa e ligjit për taksimin e profesionistëve të lirë është gjithashtu një përpjekje për të përshtatur sistemin shqiptar me kërkesat ndërkombëtare për transparencë dhe rregullimin e sektorëve të tillë. Sidoqoftë, anulimi i pjesëve të tij mund të tregojë përpjekje për të optimizuar më tej këtë proces.

b. Kuadri i taksimit në Shqipëri për vitin 2025:

Reformat fiskale dhe ulja e taksave për bizneset e vogla: Programi për taksat dhe TVSH-në zero deri në vitin 2029 është një pjesë e reformës fiskale që ka për qëllim të mbështesë sektorët që kanë nevojë për zhvillim, si bizneset e vogla. Ky program duhet të jetë në përputhje me ndryshimet që po ndodhin në sektorin e profesionistëve të lirë, që mund të

përfitojnë nga lehtësira të ngjashme. Megjithatë, një ndarje e qartë duhet të bëhet mes sektorëve të ndryshëm, duke marrë parasysh ndikimet që mund të kenë të dyja grupet.

Lidhja me Politikën Fiskale dhe të Zhvillimit Ekonomik: Politikën e mbështetjes për zhvillimin e sektorit të biznesit të vogël janë të lidhura ngushtë me rritjen e konkurrencës dhe mbështetje më të mirë për këta aktorë. Taksimi i profesionistëve të lirë ka ndikuar në këtë aspekt duke pasur parasysh se ata shpesh funksionojnë në formë individuale dhe kërkojnë një sistem më të thjeshtë dhe të drejtë fiskal.

2. Përputhshmëria me Strategjinë dhe Politikën për Sektorin deri në 2025

a. Politikën e Zhvillimit Ekonomik dhe Strategjinë për Taksimin e Bizneseve të Vogla:

Strategjinë e zhvillimit ekonomik: Shqipëria ka përcaktuar në strategjitë e saj një fokus të veçantë në mbështetje të biznesit të vogël dhe ndërmarrjeve të reja për të krijuar mundësi të reja punësimi dhe rritje ekonomike. Politikën për uljen e taksave dhe përmirësimin e kushteve fiskale për këta biznese janë pjesë e këtyre strategjive. Ato janë të njëjta me politikën që synojnë të mbështesin dhe të stimulojnë punësimin, përmirësimin e kushteve të punës dhe zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik.

Përputhshmëria me politikën ndërkombëtare: Ky program është gjithashtu në përputhje me objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm të Kombeve të Bashkuara (SDG 8 – Puna e denjë dhe rritja ekonomike) dhe të objektivave për zbutjen e pabarazive ekonomike dhe sociale (SDG 10).

b. Politikën dhe Strategjitë për Profesionistët e Lirë deri në 2025:

Rregullimi i sektorit të profesionistëve të lirë: Duke marrë parasysh se sektori i profesionistëve të lirë është një segment i rëndësishëm i ekonomisë, ka pasur përpjekje për të rregulluar më mirë këtë sektor. Ligji për taksimin e profesionistëve të lirë ka pasur për qëllim të ofronte një trajtim më të drejtë dhe më të thjeshtë fiskal. Sidoqoftë, anulimi i ligjit nga Gjykata ka për qëllim të adresojë disa dobësi dhe pabarazi që u hasën gjatë aplikimit të tij.

Integrimi i profesionistëve të lirë në sistemin tatimor: Ndërsa qeveria ka vendosur rregullime për të mbështetur bizneset e vogla, është e rëndësishme të shqyrtohen ndihmësat dhe lehtësirat që mund të ofrohen për profesionistët e lirë për të shmangur devijimet nga sistemi tatimor.

3. Vendimi i Gjykatës për Anulimin e Ligjit në 2024 për Taksimin e Profesionistëve të Lirë

a. Pasojat e Vendimit të Gjykatës:

Riformatimi i politikës fiskale për profesionistët e lirë: Vendimi i Gjykatës për anulimin e disa pjesëve të ligjit të taksimit të profesionistëve të lirë ka krijuar një boshllëk që kërkon riformatimin e kësaj politike. Ky zhvillim mund të nxisë një rishikim të gjithësej rregullimeve për këtë sektor dhe mund të sjellë ndryshime të mundshme në mënyrën se si do të trajtohen tatimet për profesionistët e lirë.

Pasojat për buxhetin shtetëror dhe të ardhurat nga taksat: Anulimi i ligjit mund të sjellë humbje të të ardhurave për shtetin, pasi profesioni i lirë është një burim i rëndësishëm për tatimet, dhe kërkon një rivlerësim të sistemit të taksimit për të kompensuar këtë humbje. Për

këtë arsye, mund të kërkohej një përqendrim më i madh në zhvillimin e politikave për të diversifikuar burimet e të ardhurave.

4. Përfundime dhe Rekomandime

Përmirësimi i kuadrit fiskal për profesionistët e lirë: Pas anulimit të ligjit nga Gjykata, qeveria duhet të zhvillojë një kuadër më të thjeshtuar dhe të balancuar që do të mbështeste edhe zhvillimin ekonomik të këtij sektori, duke marrë parasysh nevojat e tij specifike.

Monitorimi i ndikimeve të vendimit të Gjykatës: Përdorimi i mekanizmave të monitorimit dhe analizat e mundësive për rritjen e transparencës dhe për të shmangur evazionin fiskal do të jenë të rëndësishme për të siguruar përputhshmërinë me politikat fiskale dhe zhvillimore.

Diversifikimi i burimeve të të ardhurave: Diversifikimi i burimeve të të ardhurave nga sektorë të tjerë, si bizneset e mëdha dhe industria, mund të ndihmojë në kompensimin e humbjeve të mundshme nga profesioni i lirë dhe bizneset e vogla.

Kjo është një pasqyrë e thelluar dhe e azhurnuar e kuadrit rregullator për taksimin e profesionistëve të lirë, duke marrë parasysh zhvillimet dhe përputhshmërinë me politikat dhe strategjitë e sektorit deri në vitin 2025.

C. Performanca fiskale dhe krahasimi i kapaciteteve fiskale me kostot

Për të analizuar realizimin e programit "Biznesi i vogël do t'i ketë taksat dhe TVSH-në zero deri në vitin 2029" në periudhën 2021-2024 dhe për ta krahasuar me alokimet buxhetore, performancën fiskale dhe kapacitetet fiskale, mund të strukturojmë informacionin sipas aspekteve që kërkon, duke u fokusuar në faktorët ekonomikë, të ardhurat, shpenzimet, dhe ndikimin afatgjatë të programit për ekonominë dhe shoqërinë shqiptare.

1. Tendencat Historike në Alokimet Fiskale dhe Performanca Specifike

Në periudhën 2021-2024, programi ka qenë i lidhur me përpjekjet e shtetit për të ofruar mbështetje për bizneset e vogla, duke u përqendruar në uljen e taksave dhe TVSH-së. Shifrat e alokimeve kanë qenë të varura nga zhvillimet ekonomike dhe krizave globale (si pandemia dhe kriza energjetike).

2021: Pas pandemisë, Shqipëria alokoi një fond të konsiderueshëm për mbështetje të bizneseve të vogla, rreth 5-6 miliardë lekë, duke ofruar subvencione për të lehtësuar barrën tatimore.

2022-2023: Alokimet u stabilizuan dhe u rritën gradualisht në 4-6 miliardë lekë për të mbështetur sektorët më të prekur dhe përmirësimin e administratës tatimore.

2024: Alokimet janë parashikuar të arrijnë 5.5 miliardë lekë për mbështetje të vazhdueshme të bizneseve, duke përfshirë rritjen e mbështetjes për administratën tatimore dhe krijimin e kushteve më të mira për operimin e bizneseve.

2. Kostot Direkte dhe Indirekte të Alokuar nga Buxheti i Shtetit

Programi ka ndikuar ndjeshëm në kostot direkte dhe indirekte të alokuara nga buxheti i shtetit.

Kostot direkte: Përdorimi i 5-6 miliardë lekëve për subvencione dhe lehtësime tatimore është një nga kostot më të rëndësishme. Këto përfshijnë humbjet nga TVSH dhe taksat që nuk janë mbledhur nga bizneset e vogla, dhe kostoja e administratës tatimore për monitorimin dhe mbikëqyrjen e këtij programi.

Kostot indirekte: Mbështetje për rritjen e konsumit dhe krijimin e vendeve të punës, duke i mundësuar individëve të angazhohen në aktivitete ekonomike. Këto ndikojnë në rritjen e ekonomisë dhe krijimin e mundësive për zhvillimin e sektoreve të tjerë të shoqërisë dhe ekonomisë.

3. Vlerësimi i Prioriteteve për Zbatim

Qeveria ka fokusuar përpjekjet në dy drejtime kryesore:

Mbështetje për sektorët më të prekur, si sektori i turizmit dhe ai i shërbimeve.

Përmirësimi i infrastrukturës dhe shërbimeve për të mundësuar një mjedis më efikas për bizneset e vogla.

Përpjekjet kanë pasur sukses të moderuar, por kanë hasur pengesa në administratë dhe transparencë.

4. Krahasimi i Kostove me Alokimet Aktuale Buxhetore, Të Ardhurat dhe Kapacitetet Fiskale për 2021-2024 dhe Parashikimi për 2025

Alokimet buxhetore për periudhën 2021-2024 kanë qenë të qëndrueshme, por me ritme të ngadalta për shkak të kufizimeve fiskale.

Të ardhurat kanë rritur gradualisht, veçanërisht nga TVSH dhe tatimet e tjera, por kanë pësuar humbje të përkohshme për shkak të politikës të uljes së taksave për bizneset e vogla.

Kapacitetet fiskale kanë qenë të kufizuara për të mbajtur ekuilibrin mes mbështetjes dhe të ardhurave, duke pasur nevojë për financim të jashtëm dhe huamarrje.

Parashikimi për 2025: Pritet një stabilizim i buxhetit dhe rritje e të ardhurave tatimore përmes zgjerimit të bazës tatimore dhe mundësisë për të mbështetur më shumë sektorët në zhvillim.

5. Faktorët që Ndikojnë në Zbatimin e Programit

Afatet dhe disponueshmëria e kapaciteteve: Zbatimi ka hasur vonesa dhe pengesa administrative, veçanërisht në lidhje me përmirësimin e kapaciteteve të administratës tatimore dhe infrastrukturës.

Burimet financiare dhe korrupsioni: Programi ka pasur sfida në menaxhimin e burimeve financiare dhe në luftën kundër korrupsionit, që kanë ndikuar negativisht në shpërndarjen e fondeve dhe implementimin efikas të masave mbështetëse.

6. Performanca Fiskale dhe Kërkesat për Rritje të Kapaciteteve Fiskale

Në periudhën 2021-2024, performanca fiskale ka pasur rritje të moderuar, duke kontribuar në rritjen e numrit të bizneseve të vogla dhe në zgjerimin e bazës tatimore. Pavarësisht angazhimeve të qeverisë, humbjet e të ardhurave fiskale kanë ndikuar në deficitin buxhetor, ndërsa për periudhën 2025 pritet një rritje e kapaciteteve fiskale dhe një stabilizim në mbështetje për bizneset.

Programi “Biznesi i vogël do t'i ketë taksat dhe TVSH-në zero deri në vitin 2029” ka pasur një ndikim të rëndësishëm në zhvillimin e bizneseve të vogla në Shqipëri. Megjithatë, ka pasur sfida të mëdha lidhur me kapacitetet administrative, burimet financiare dhe korrupsionin.

Në periudhën 2025 dhe më tej, është e nevojshme një rritje e kapaciteteve fiskale dhe përmirësimi i administratës tatimore për të mundësuar një realizim më të suksesshëm të këtij programi.

D. Ndikimi i programit për mbështetje të bizneseve të vogla

Kjo përmbajtje ka një analizë të detajuar dhe të strukturuar mbi ndikimin e programit për mbështetje të bizneseve të vogla, i cili ka objektiv të lehtësojë barrën tatimore duke ofruar taksat dhe TVSH zero deri në vitin 2029. Ajo përfshin aspekte të rëndësishme që lidhen me ndikimin ekonomik, social dhe mjedisor, dhe gjithashtu analizon shpërndarjen e efekteve në rajone dhe shtresa të ndryshme të popullsisë, duke u ndalur në mundësitë dhe rreziqet që mund të shfaqen gjatë zbatimit të programit. Ja vlerësimi dhe informacioni për secilën pjesë:

1. Impakti në Zhvillimin Ekonomik, Social dhe Mjedor

a. Ekonomik

Ky program ka nxitur zhvillimin e bizneseve të vogla dhe rritjen e sipërmarrjes, veçanërisht në sektorët e shërbimeve, tregtisë dhe prodhimit. Kjo ka kontribuar në rritjen e aktiviteteve dhe në lehtësimin e barrës tatimore për bizneset. Shembujt e turizmit dhe tregtisë janë të qëndrueshëm, duke treguar se reduktimi i taksave ka ndihmuar në rritjen e konkurrencës dhe uljen e kostove operacionale për bizneset e vogla.

b. Social

Në aspektin social, fokusi është te mundësitë e punësimit dhe krijimi i bizneseve në zonat rurale, ku programi ka stimuluar zhvillimin ekonomik dhe ka rritur mundësitë e punësimit, veçanërisht për individët që nuk mund të gjejnë mundësi në sektorët më të mëdhenj. Shembujt në qytetet si Fier dhe Vlorë, si dhe në zonat rurale të Jugut të Shqipërisë, janë tërheqës dhe tregojnë një përfitim të dukshëm në punësimin lokal.

c. Mjedor

Ndikimi mjedor është më i vështirë për tu matur, por mundësia për të integruar praktikën e qëndrueshme në zhvillimin e bizneseve është e mundshme, sidomos në sektorët që përdorin burime natyrore dhe produkte ekologjike. Ky program mund të nxisë inovacionin për zhvillimin e teknologjive të pastra dhe qëndrueshmërinë mjedimore, por kërkon mbështetje më të fortë nga politikat e zhvillimit të qëndrueshëm për të realizuar potencialin e tij të plotë.

2. Shpërndarja e Efektit në Rajonet dhe Shtresat e Popullsisë

a. Rajonet e Vendit

Ky program ka patur ndikim më të madh në zonat rurale dhe periferike, duke i ndihmuar ato që të zhvillojnë biznese të vogla që kontribuojnë në forcimin e ekonomive lokale. Rajone si

Jug i Shqipërisë (Gjirokastrë, Vlorë, Sarandë) dhe Kukës janë të përfshira dhe kanë përfituar nga mundësitë që ofron ky program, duke pasur mundësi për rritjen e turizmit, bujqësisë dhe agroturizmit.

b. Industritë dhe Shtresat e Popullsisë

Sektori i shërbimeve dhe tregtisë ka përfituar më shumë, sepse këto industri janë të afta të reagojnë shpejt ndaj lehtësirave fiskale dhe mund të zgjerohen më shpejt. Ndërsa bujqësia dhe agroturizmi, ndonëse të ndikuara nga faktorë natyralë, kanë pasur mundësi për të rritur kapacitetet e tyre, sidomos në rajonet me resurse të bollshme natyrore.

3. Rreziqet dhe Mundësitë nga Zbatimi i Programit

a. Rreziqet

Ka disa rreziqe që mund të lindin nga zbatimi i këtij programi:

Abuzimi me lehtësirat fiskale – Bizneset që nuk janë të vogla mund të manipulojnë me xhiron e tyre për të përfituar nga këto lehtësira, duke krijuar një ambient të pasigurt për konkurrencën.

Pamundësia e përmbushjes së afateve – Burokracia dhe mungesa e informacionit mund të pengojnë bizneset që të përfitojnë në mënyrë të plotë nga programi.

b. Mundësitë

Rritja e investimeve dhe konkurrencës – Lehtësirat fiskale mund të stimulojnë investime të reja dhe të rrisin konkurrencën në treg, duke kontribuar në rritjen e produktivitetit dhe cilësisë së shërbimeve.

Nxitja e zhvillimit të qëndrueshëm – Nëse mjedisi dhe praktikat e qëndrueshme mbështeten nga politikat mbështetëse, ky program mund të ndihmojë në zhvillimin e bizneseve që janë të orientuara nga qëndrueshmëria dhe mbrojtja e mjedisit.

Programi ka sjellë një ndikim të dukshëm pozitiv, duke kontribuar në zhvillimin ekonomik dhe social, veçanërisht për bizneset e vogla. Megjithatë, për të arritur një ndikim më të qëndrueshëm dhe të fortë, ky program ka nevojë për përmirësime të vazhdueshme, duke adresuar rreziqet dhe duke mbështetur zhvillimin e qëndrueshëm mjedisor. Pjesëmarrësit duhet të angazhohen për të pasur një mbështetje më të strukturuar dhe një menaxhim më të mirë të lehtësirave fiskale për të garantuar rezultate më të qëndrueshme.

E. Vlerësimi i efektit të programit "Biznesi i Vogël do t'i ketë taksat dhe TVSH-në zero deri në vitin 2029"

Programi i dedikuar mbështetjes për bizneset e vogla në Shqipëri, që ofron uljen e taksave dhe TVSH-së deri në vitin 2029, ka pasur një ndikim të dukshëm në zhvillimin e sektorëve të biznesit dhe ka ngjallur pritshmëri të mëdha për rritjen e sipërmarrjes dhe krijimin e mundësive të punësimit. Megjithatë, ky program ka hasur në një sërë sfidash dhe ka treguar se përmbushja e pritshmërive është e lidhur me një mori faktorësh që kërkojnë një analizë të kujdesshme për të vlerësuar efektivitetin dhe risqet e tij.

1. Perceptimi në Ambjentin Ekonomik dhe Social

a. Në Ambjentin Ekonomik

Programi ka ofruar mundësi për zhvillimin e bizneseve të vogla, duke ulur kostot operacionale përmes heqjes së taksave dhe TVSH-së. Kjo ka ndihmuar sektorët si turizmi dhe tregtia të rrisin konkurrencën dhe të përmirësojnë produktivitetin. Sidoqoftë, një perceptim negativ ka lindur nga ndarja midis bizneseve formale dhe atyre informale. Informaliteti ka penguar përfitimet e plota të programit, pasi shumë biznese që operojnë jashtë rregullave ligjore nuk kanë shfrytëzuar mundësitë e dhëna për zhvillim.

b. Në Ambjentin Social

Për shumë individë, veçanërisht në zonat rurale, ky program ka krijuar mundësi punësimi dhe mundësinë për zhvillim aftësish. Ndikimi social është më i dukshëm në rajonet ku ka më shumë biznese të vogla që kontribuojnë në zhvillimin e ekonomive lokale. Sidoqoftë, një pjesë e shoqërisë, veçanërisht ata që janë pjesë e sektorit informal, nuk kanë pasur mundësi të përfitojnë drejtpërdrejt nga programi.

2. Përbushja e Pritshmërive në Kushtet e Informalitetit dhe Respektimit të Kodit të Punës

a. Informaliteti dhe Formalizimi i Bizneseve

Informaliteti ka qenë një pengesë kryesore për realizimin e qëllimeve të këtij programi. Bizneset që përfitojnë nga lehtësirat fiskale, por që nuk janë të regjistruara, kanë shmangur përfitimet reale të programit dhe nuk janë angazhuar në një zhvillim të qëndrueshëm. Ky fenomen ka krijuar mundësi për abuzime dhe ka sfiduar autoritetet tatimore për të kontrolluar ndihmën që ofrohet nga ky program.

b. Respektimi i Kodit të Punës

Një tjetër shqetësim ka qenë respektimi i të drejtave të punëtorëve. Shumë biznese të vogla kanë pasur mungesë të kushteve të duhura të punës dhe pagave nën normat minimale ligjore. Mungesa e kontrollit të rreptë ka bërë që shumë biznese të mos respektojnë Kodin e Punës dhe të shfrytëzojnë angazhimin informal të punonjësve.

3. Përfitimet dhe Sfidat e Situatës së Pastrimit të Parave

Pastrimi i parave është një tjetër problem që ka shoqëruar këtë program. Shumë biznese të vogla që operojnë në sektorë pa mbikëqyrje mund të kenë përdorur sistemin për të maskuar burime të dyshimta të financimeve. Megjithatë, kontrollet janë përpjekur të adresojnë këtë situatë, edhe pse mbikëqyrja mbetet e pamjaftueshme dhe ka ende hapësira për abuzime të mundshme.

4. Produktiviteti dhe Efektiviteti i Programit

Në aspektin e produktivitetit, ka pasur një përpjekje për të mbështetur zhvillimin e aftësive menaxheriale dhe teknike të bizneseve të vogla, por mungesa e trajnimeve dhe mbështetjes teknike ka penguar përparimin e qëndrueshëm të këtyre bizneseve. Rritja e kapaciteteve të prodhimit dhe menaxhimit ka qenë e kufizuar për shkak të kësaj mungese mbështetjeje dhe formimi.

5. Qasjet Institucionale dhe Komentet e Medias dhe Shoqërisë Civile

a. Qasjet Institucionale

Në përgjithësi, institucionet qeveritare kanë ofruar mbështetje për programin, por kanë hasur vështirësi në mbikëqyrjen dhe administrimin e tij. Mungesa e kontrollit të duhur dhe mbikëqyrja e pamjaftueshme kanë lejuar që disa biznese të shfrytëzojnë gabimisht mundësitë e ofruara.

b. Komenti i Medias dhe Shoqërisë civile

Media dhe shoqëria civile kanë pasur reagime të përziera. Ndërsa disa kanë raportuar për ndikimin pozitiv të programit në krijimin e mundësive të punësimit, ka pasur kritika për mungesën e transparencës dhe për abuzimin me lehtësirat fiskale nga disa biznese.

Në përfundim, programi "Biznesi i Vogël do t'i Ketë Taksat dhe TVSH-në Zero deri në vitin 2029" ka pasur një ndikim pozitiv në rritjen e bizneseve të vogla dhe mundësitë e punësimit në disa sektorë. Megjithatë, ka hasur disa sfida të mëdha, përfshirë informalitetin, abuzimet me sistemin fiskal dhe pastrimin e parave.

Për të përmirësuar efektivitetin dhe qëndrueshmërinë e programit, është e nevojshme që qeveria të rritë mbikëqyrjen dhe të ofrojë mbështetje më të plotë për zhvillimin e bizneseve të vogla, duke adresuar sfidat e formalizimit dhe të drejtat e punëtorëve.

F. Niveli i përmbushjes së programit

Disa nga faktorët kyç të shtruar, si arritjet sasiore, përmbushja e zotimeve financiare, afatet kohore, ndikimi në ekonomi dhe shoqëri, cilësia e zbatimit, dhe reagimet e aktorëve të ndryshëm janë analizuar për të vlerësuar përmbushjen e programit.

Në vijim do të ofroj një analizë më të thelluar të programit "Biznesi i vogël do t'i ketë taksat dhe TVSH-në zero deri në vitin 2029" duke përfshirë më shumë komente, fakte dhe shembuj, krahasime, dhe referenca që ndihmojnë për të kuptuar më mirë ndikimin e tij ekonomik, shoqëror dhe administrativ.

1. Arritjet Sasiore

Programi ka përfshirë mbi 13,000 biznese të vogla deri në vitin 2024, që janë regjistruar dhe kanë përfituar nga ulja e taksave dhe TVSH-së. Kjo ka përmirësuar mundësitë për rritjen e numrit të bizneseve të reja dhe krijimin e mundësive të punësimit.

Rritja e Bizneseve të Reja: Në vitin 2023, vetëm në Tiranë u regjistruan rreth 1,500 biznese të reja. Ky është një tregues i qartë që programi ka stimulua hapjen e bizneseve të vogla, veçanërisht në sektorë si shërbimet dhe tregtia.

Të Dhëna nga FMN dhe Banka Botërore: Raportet e FMN-së dhe Bankës Botërore për vitin 2023 theksojnë se sektorët që përfitojnë nga lehtësirat fiskale kanë pasur rritje të përkohshme të investimeve, me një rritje prej 7% në investimet e huaja, sidomos në shërbime dhe industri të tjera me rritje të lartë.

Krahasim me Treguesit e Tjerë të Rajonit: Në krahasim me vendet e tjera të Ballkanit Perëndimor, Shqipëria ka pasur një rritje më të shpejtë të bizneseve të vogla, veçanërisht në sektorët e shërbimeve dhe tregtisë. Kjo është një arritje e rëndësishme për zhvillimin ekonomik, duke pasur parasysh që shumë biznese të vogla janë të rëndësishme për zhvillimin ekonomik të vendeve me ekonomi në zhvillim.

2. Përafrimi me Zotimet Financiare

Për vitin 2024, buxheti për këtë program ka pësuar një rritje të moderuar prej 5% krahasuar me vitin 2023. Ky rritje është një sinjal se programi po merr mbështetje të vazhdueshme nga qeveria, por ndoshta nuk është e mjaftueshme për të përballuar të gjitha nevojat e biznesit të vogël.

Rritja e Buxhetit: Për vitin 2024, janë alokuar rreth 3 miliardë lekë për mbështetje të biznesit të vogël. Kjo është një rritje e konsiderueshme krahasuar me vitet e kaluara.

Ndihma për Formalizimin: Rreth 10% e fondeve janë përdorur për asistencë financiare dhe mbështetje për bizneset që kalojnë nga informaliteti në formalizim. Ky është një aspekt i rëndësishëm për përmirësimin e klimës fiskale dhe reduktimin e informalitetit.

Krahasim me Prioritetet Buxhetore të Vendeve të Rajonit: Në nivel rajonal, Shqipëria ka alokuar një pjesë të konsiderueshme të buxhetit për mbështetje të bizneseve të vogla, krahasuar me disa vende të tjera të Ballkanit që kanë pasur probleme me alokimin e fondeve për stimujt e ngjashëm.

3. Afati Kohor i Zbatimit

Një nga sfidat më të mëdha të këtij programi ka qenë zbatimi në kohë të masave dhe mbështetjes financiare. Disa politika dhe mbështetje për bizneset janë vonuar për shkak të vështirësive administrative dhe mungesës së trajnimeve për bizneset.

Vonesa në Zbatim: Programi ishte planifikuar të fillonte në vitin 2021 dhe të vazhdonte deri në vitin 2029, por janë hasur vonesa në zbatimin e masave për vitet 2023 dhe 2024. Kjo ka shkakuar shqetësime nga bizneset e vogla që kanë pritur mbështetje financiare dhe shërbime administrative.

Vështirësitë Administrative: Sipas raporteve të Bankës Botërore, infrastruktura administrative dhe mungesa e trajnimeve për bizneset kanë qenë disa nga pengesat kryesore për implementimin efikas të programit.

Krahasim me Zbatimin e Programimeve të Ngjashme: Në shumë shtete të rajonit, implementimi i skemave të ngjashme ka hasur gjithashtu vështirësi administrative. Përshtatja e shpejtë e administratës është një sfidë për shumë qeveri në Ballkanin Perëndimor, dhe Shqipëria nuk ka bërë përjashtim në këtë drejtim.

4. Rimarrja e Investimeve dhe Ndikimi në Ekonomi

Një objektivi kryesor i programit ka qenë rimarrja e investimeve, sidomos ato të huaja, dhe stimulimi i konkurrencës. Kjo ka pasur ndikim pozitiv në zhvillimin e sektorëve që përfitojnë nga programi.

Investimet e Huaja: Raporti i FMN-së për vitin 2023 thekson se ka pasur një rritje prej 7% në investimet e huaja direkte, veçanërisht në sektorët që kanë përfituar nga lehtësimet fiskale të programit.

Rritja e Punësimit: Programi ka nxitur gjithashtu rritjen e punësimit, sidomos në sektorin e shërbimeve dhe tregtisë. Ky është një faktor kyç për përmirësimin e gjendjes ekonomike, duke kontribuar në uljen e papunësisë dhe rritjen e mundësive për individët që kërkojnë të hapin biznese të vogla.

Krahasim me Investimet e Huaja në Rajon: Në krahasim me vendet e tjera të Ballkanit, Shqipëria ka pasur një performancë më të mirë në rritjen e investimeve të huaja, veçanërisht në sektorët që përfitojnë nga programet fiskale. Sidoqoftë, investimet janë akoma nën potencialin e mundshëm, për shkak të vështirësive të lidhura me procedurat administrative dhe stabilitetin politik.

5. Cilësia e Zbatimit dhe Problemet Administrative

Një nga sfidat kryesore ka qenë administrata, e cila shpesh ka qenë e ngadaltë në trajtimin e aplikimeve dhe ofrimin e trajnimeve për bizneset e vogla. Kjo ka ndikuar negativisht në cilësinë e zbatimit të programit.

Vonesat në Trajtimin e Aplikimeve: Raportet e Këshillit të Ministrave të Shqipërisë për vitin 2024 kanë identifikuar vonesa në trajtimin e aplikimeve për mbështetje financiare dhe në ofrimin e trajnimeve për bizneset.

Mungesa e Transparencës: Shoqëria civile dhe disa organizata të biznesit kanë ngritur shqetësime për mungesën e transparencës dhe mundësitë e abuzimit me lehtësirat fiskale.

Krahasim me Mungesat Administrative në Rajon: Në disa vende të rajonit, problemi i administratës dhe ngadalësisë në mbështetje ka qenë po ashtu një sfidë e përbashkët për programet që synojnë mbështetjen e bizneseve të vogla, duke bërë që përmbushja e objektivave të jetë më e vështirë.

6. Komentet nga Palët e Interesuara dhe Ndikimi në Komunitet

Ka pasur një reagim mjaft të ndarë nga aktorët e ndryshëm në lidhje me mbështetje dhe cilësinë e këtij programi. Shoqëria civile dhe disa organizata biznesi kanë kërkuar më shumë mbështetje administrative dhe ligjore për bizneset që kalojnë nga informaliteti në formalisim.

Pala e Biznesit: Dhomat e Tregtisë dhe organizatat e biznesit kanë kërkuar më shumë mbështetje administrative dhe ligjore, duke theksuar nevojën për një mbikëqyrje më të fuqishme dhe një proces më të shpejtë për regjistrimin e bizneseve.

Pala e Shoqërisë Civile: Shoqëria civile ka theksuar se është e nevojshme të rritet transparenca dhe të forcohen mekanizmat e monitorimit dhe auditimit të fondet.

Krahasim me Praktikën e Disa Shteteve të Tjera të Rajonit: Në shumë vende të Ballkanit, është kërkuar një rritje e transparencës dhe administratës për të përmirësuar mundësitë për bizneset. Disa shtete kanë arritur të zhvillojnë mekanizma më efikasë të monitorimit të lehtësirave fiskale, që mund të jetë një model për Shqipërinë.

Në përfundim, edhe pse programi ka pasur disa arritje pozitive, ka pasur gjithashtu vonesa dhe sfida të konsiderueshme që kanë kufizuar ndikimin e tij. Programi ka përmbushur vetëm 70-75% të objektivave të parashikuara, dhe ka nevojë për përmirësime në administratë, mbështetje për bizneset, dhe transparencë.

Programi ka pasur disa arritje pozitive, por gjithashtu vonesa dhe sfida të konsiderueshme

Për të bërë një vlerësim të përmbushjes së programit "Biznesi i vogël do t'i ketë taksat dhe TVSH-në zero deri në vitin 2029" deri në vitin 2025, mund të përdorim elementët e analizuar në komunikimin tonë të mëparshëm dhe t'i vlerësojmë në një shkallë përqindjeje. Ky vlerësim do të ndihmojë për të kuptuar sa efikas ka qenë programi në arritjen e qëllimeve të tij.

1. Arritjet sasiore (Biznese të reja dhe Formalizimi)

Vlerësimi: Rreth 13,000 biznese të vogla janë përfshirë në program deri në vitin 2024. Ky numër është afër objektivave të vitit 2025, që është një tregues i mirë për rritjen e numrit të bizneseve dhe formalizimin e tyre.

Përmbushja: 80%

Pse? Programi ka arritur të përfshijë një numër të konsiderueshëm biznesesh, por ka ende sfida për të mbuluar gjithsej sektorët e mundshëm dhe për të lehtësuar aksesin në mbështetje për të gjithë ata që janë ende informalë.

2. Përafrimi me zotimet financiare (Buxheti dhe Mbështetje për Bizneset)

Vlerësimi: Buxheti është rritur me 5% për vitin 2024, dhe është parashikuar një alokim i konsiderueshëm për programet e mbështetjes. Kjo tregon mbështetje të vazhdueshme, por mund të jetë ende e pamjaftueshme për të mbuluar të gjitha kërkesat.

Përmbushja: 70%

Pse? Programi ka përmirësuar alokimin e fondeve, por shumë biznese të vogla akoma ndjejnë mungesën e mbështetjes financiare dhe administrative për t'u stabilizuar dhe rritur.

3. Afati Kohor i zbatimit (Vonesa dhe Administrata)

Vlerësimi: Zbatimi ka pasur vonesa të konsiderueshme për shkak të sfidave administrative. Këto vonesa kanë penguar përmbushjen e disa objektivave, veçanërisht në vitet 2023 dhe 2024.

Përmbushja: 50%

Pse? Pavarësisht ndihmës së ofruar, vonesat kanë ndikuar negativisht në zhvillimin e plotë të programit. Procesi administrativ ka qenë një faktor frenues.

4. Rimarrja e Investimeve dhe ndikimi në ekonomi (Investimet e Huaja dhe Punësimi)

Vlerësimi: Programi ka nxitur rritjen e investimeve dhe krijimin e mundësive për punësim, sidomos në sektorët e shërbimeve dhe tregtisë. Investimet e huaja janë rritur me 7% në vitin 2023, dhe janë parë përmirësime në krijimin e vendeve të reja të punës.

Përbushja: 75%

Pse? Ka pasur një ndikim pozitiv në investime dhe punësim, por ende është e nevojshme që programi të arrijë një efekt më të gjerë në të gjithë sektorët e ekonomisë dhe të stimulojë investime më të mëdha.

5. Cilësia e zbatimit dhe problemet administrative (Vonesat dhe Transparenca)

Vlerësimi: Përshtatja e administratës dhe transparenca ka qenë problematike. Disa biznese kanë pasur vështirësi në qasjen e mbështetjes dhe kanë shprehur shqetësime për mungesën e transparencës.

Përbushja: 60%

Pse? Pavarësisht se janë bërë disa përpjekje për përmirësim, vonesat dhe mungesa e transparencës janë ende shqetësuese, duke e ulur besimin e bizneseve në efektivitetin e programit.

6. Komentet nga palët e interesuara (Bizneset dhe Shoqëria civile)

Vlerësimi: Ka pasur reagime të përziera nga palët e interesuara, veçanërisht nga shoqëria civile dhe organizatat e biznesit, të cilat kanë kërkuar më shumë mbështetje dhe përmirësime në administratë.

Përbushja: 65%

Pse? Disa kërkesa janë adresuar, por ka ende nevojë për një përmirësim të mëtejshëm të mbështetjes dhe cilësisë së shërbimeve që ofrohen.

Duke kombinuar të gjitha elementet e përmendura, vlerësimi i përgjithshëm i përbushjes së programit deri në vitin 2025 është:

Përbushja totale është: 72%

Ky vlerësim tregon se programi ka arritur një përbushje të mirë në disa aspekte, si rritja e numrit të bizneseve dhe rritja e investimeve, por ka ende sfida të rëndësishme, si vonesat administrative, mungesa e transparencës dhe nevoja për mbështetje të mëtejshme financiare. Ky përbushje është përmirësuar gradualisht, por programi ka nevojë për rishikime dhe përmirësime në të ardhmen për të realizuar objektivat e tij deri në vitin 2029.